No. 904 Zaterdag 27 April 1901. 18de Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN CONCORDIA N°. 129, PIETERMAAI.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 26 April.

Artikel 13 in de fransche Kamer.

Het veelbesproken, druk behandeld artikel 13 was den 18den Maart wederom aan de beurt. De commissie welke volstrekt niet conservatief is, maar gaarne zeer liberaal — in den onvervalschten zin, want dit vrijzinnig woordeken dient al te dikwijls als etiket op de armzaligste bekrompenheid! — wijzigt en nog eens wijzigt, kwam met een nieuwen tekst aandragen.

“Geene religieuze Congregatie kan zich vormen, tenzij met goedkeuring verleend bij eene wet, die de voorwaarden aangeeft, op welke dergelijke Congregatie werken kan. Zij kan geen nieuw huis openen zonder bijzonder decreet van den Raad van State. Bij decreet, uitgevaardigd in den ministerraad, kan eene Congregatie opgeheven, of een bepaald huis gesloten worden verklaard.”

Ziedaar den nieuwen tekst.

Wanneer men hem aandachtig beschouwt, elk woord wikkend en wegend, zal men ons gaarne toegeven, dat artikel 13 niet tevergeefs gewijdigd werd; dat er overvloedige redenen voorhanden waren voor de Katholieken, om met hand en tand deze monsterachtigheid in deze monsterachtig-onrechtvaardige wet te bestrijden.

Toen Deschanel de kersversche redactie voorlas, stonden de ooren wijd open; de verschillende groepen van de uiterste linkerzijde, tot de uiterste rechterzijde toonden door haar houding, dat zij al het gewicht besefen van dit artikel.

Beperkt de tweede paragraaf de autorisatie, in de eerste verleend, uit den tekst is spoorloos verdwenen „het recht om onderwijs te geven,” woorden, die er vroeger in kwamen.

De katholieke spreker Lerole kwam met alle kracht op tegen een wet, die telkens klaarder toont dat zij alleen gericht is tegen weerlooze kloosterlingen, tegen mannen en vrouwen, die aan Frankrijk onschatbare diensten bewezen hebben en het land nog voortdurend aan zich verplichten.

„Wie zal de ongelukkigen bijstaan?” roept hij uit, „wanneer gij de religieuzen verjaagd hebt? Uwe wet schendt alle familie-rechten, alle rechten van geweten en liefdadigheid tevens.”

Honderd maal herhaalde waarheid maar die, al wordt zij millioenen malen verkondigd, tittel noch jota veranderen zal aan den arbeid dezer sektarissen. Te recht wordt gewezen op de campagne niet enkel in Frankrijk maar ook elders tegen de kloosters gevoerd. In de eerste plaats zijn het weder de Jesuïeten, die het misgelden moeten; de anderen volgen vanzelf.

Als bij andere gelegenheden — het wordt dagelijks meer zichtbaar — heeft een wachtwoord geklonken; de vijanden der katholieke Kerk, geven eene les door hunne eensgezindheid, zij het ook in den grimmigsten haat, en met Gambetta schreeuwen zij het uit: Le cléricalisme, voilá l'ennemi!”

Maskers behoeven zij niet meer. Zij hebben immers geleerd, dat het fransche volk onverschillig, lijdzaam alles draagt wat te dragen wordt opgelegd; dat, om met Vondel te spreken, „dit vrijgevochten beest” een ezel is, onder alle opzichten verdienend, dat hij „getouwd” wordt, en die geen oor meer daarvoor vertrekt?

Daarom protesteert niet alleen ons rechtvaardigheidsgevoel bij de behandeling dezer wetten; daarom wellen ons ook elken keer, wanneer een der katholieke woordvoerders op de tribune zijne verontwaardiging lucht, de woorden naar de lippen: “Gij hebt het zelf gewild!” Of hebben zij allen, die met byzantijnsche haarkloverijen kracht en prestige verspilden, niet zijdelings schuld aan elken aanslag op gewetensvrijheid en recht? Was het niet hun onzalig getwist, dat oorzaak was van scheuring, waaruit de vijand nu als vroeger zijne kracht put?

En ook nu blijkt de zeer groote meerderheid nog niet wijzer geworden.

De heer Thierry, willende redden wat nog te redden viel, diende nu een amendement in, waarbij de autorisatie noodig werd verklaard voor de Congregatiën, die in het buitenland, in de koloniën zich wijden aan liefdadigheid, aan opvoeding, aan onderwijs of dergelijke. Voor hen diende een simpele verklaring voldoende te wezen.

„Al de ministers van Buitenlandsche Zaken, al de opeenvolgende Gouvernementen (in Frankrijk) hebben deze religieuzen geprezen; de Kamer *kan* hun werk niet vernietigen!” riep Thierry. Waarom niet, mijnheer Thierry? In het land der inconsequentiën, waar men missionarissen decoreert op denzelfden dag waarop men het klooster, waar zij gevormd werden, opgeheven verklaart, in dat land behoeft men niet op zoo'n kleinigheidje te zien.

Trouillot en Waldeck dachten er ook zoo over, en vooral Trouillot meende dat wie zoo goed werkt, niet behoeft te schromen voor de autorisatie-aanvrage. Die snuggere of quasi-snuggere Trouillot! Alsof het sektarisme naar iets anders hoort dan naar zijn haat, of het ooit luisterde naar de stemmen, die getuigen voor priesters en kloosterlingen, welke onschatbare diensten bewijzen en bewezen. En hang eens af van een telkens wisselend Kabinet. Klemmend in zijne soort was Waldeck's argument tegen het amendement-Thierry, toen hij zeide: „Het grondbeginsel der wet is juist de autorisatie. Daarop terugkomen is ondoenlijk”. En Thierry's voorstel is bij stemming gevallen, 303 tegen, 251 vóór.

De beurt was nu aan De Gailhard-Bancel, die onder meer vroeg, dat de woorden: „de voorwaarden, op welke dergelijke Congregatie werken kan” zouden vervallen.

Platweg gezegd, noemde hij 't pottenkijkerij, zoo de Kamer zich met zoo iets wilde inlaten. Daarop begon hij den lof der Jesuïeten te zingen, waarbij hij een zeer dankbaar (??!) gehoor vond.

Nog een amendement van den heer Alicot. De Congregaties, welke bij het in werking treden der wet bestaan, bekomen de autorisatie door een decreet van den Raad van State.”

Ook hij brengt kinderen en ongelukkigen ter sprake. Waldeck verklaart dat de ongelukkigen, welke door niet-erkende kloosterlingen verzorgd worden, slechts 9000 bedragen.

„Zeg 90,000!” verbetert abbé Gayraud.

Trouillot waakt over het anti-clericale Capitool, waarmee men nu juist niet zeggen kan dat hij verwant is aan de Rome-reddende ganzen der oudheid.

„Alles zal best marcheeren!” bemoedigt hij in tamelijk vage zinnetjes.

De rechterzijde heeft weinig vertrouwen in dezen „krankenbezoeker.”

Denis-Cochin, die altoos zelfs de weerbarstigsten tot luisteren dwingt, begaafd, bezadigd en kloek spreker als hij is, wijst op de 60,000 kinderen van de parijsche godsdienstige scho-

Feuilleton.

Christiaan de Wet.

De eerste maal, dat ik hoorde spreken van Christiaan de Wet was in Bloemfontein in Juni van het vorig jaar.

De Vrijstaat was juist plechtig tot engelsche kolonie verklaard en lord Roberts was Pretoria binnengetrokken.

De oorlog scheen daarmee geëindigd en de champagneflesschen knalden, om de eindoverwinning te vieren.

„Haast u,” zeiden de engelsche officieren tot mij, „spoedig zal te Pretoria de plechtige annexatie plaats vinden; bij dat feest moogt ge niet ontbreken”.

En ik breng alles voor mijn vertrek in gereedheid. Donderdags zou ik op reis gaan.

Maar plotseling, op Woensdagmorgen, komt kapitein Crookshank in de club en brengt een tijding, die groote ontsteltenis te voorschijn roept. Een trein van Pretoria is te Bloemfontein aangekomen, verschrikkelijk door bommen gehavend.

„Ge kunt niet vertrekken,” zegt kapitein Crookshank, „er is formeel verboden iemand in den trein toe te laten, dan de troepen.”

De officieren lachen er eerst om en een vraagt: „Is dan 't land nog niet geannexeerd?”

Als eenig antwoord wordt een naam langs de tafeltjes gefluisterd: De Wet.

Ik vernam toen, dat alle mooie plannen in de war gestuurd waren door een zekeren Christiaan de Wet, een man, die plotseling met sterke hand in den veldtocht had gegrepen, zoo zelfs, dat de Engelschen er verwonderd en bewonderend op zagen.

Deze De Wet, — de een zeide, dat hij vroeger slager was te Pretoria, de ander, dat hij te Londen voor advocaat studeerde, een derde, dat hij een rijke boer uit Vrijstaat was — deze De Wet was plotseling als een meteoor aan den oorlogshemel verschenen.

Er werd getwist of hij jong was of oud, en er werden zooveel wonderbaarlijke stukken van hem verhaald, dat ik ging twijfelen, of het geen sprookjes waren.

Maar een engelsch officier, die krijgsgevangen was geweest en bij hooge uitzondering als door een wonder had weten te ontsnappen, verklaarde mij, dat De Wet in levende lijve bestaat, dat hij een gebruind gezicht heeft, doordringende oogen, spottende lippen, dat hij beleefd is als een gentleman, een gezag over zijn mannen heeft als een Napoleon, en tusschen de dertig en veertig jaar oud is.

Maar, hoe het ook zij, vanwaar hij komt en waarheen hij gaat, hij zwerft tusschen de legermachten als een booze geest en bij nacht en dag wordt zijn naam angstig genoemd.

Te voren ging het 's nachts in 't engelsch leger gemoedelijk toe, men legde zich gerust te slapen en stond des morgens veilig weer op. Maar na zijn verschijnen staan schildwachten met ingehouden adem op wacht en ontwaken allen bij 't minste gerucht met de vraag:

„De Wet?”

Als op een kopje plotseling een licht flikkert, kloppen de harten en als in den storm een tak van een boom kraakt, wordt bevend gefluisterd: „De Wet.”

De convooien zijn van groote troepen militairen vergezeld en als de spoortrein om een heuvel heen zal gaan, wordt eerst gestopt en gaan geoefende verkenners spieden, of niet de trompen der geweren en kanonnen zijn te speuren van het leger van De Wet.

Zoodat hij rondwaart in de uitgestrekte woestenijen als een geest, onzichtbaar en ongrijpbaar, maar een geheimzinnigen angst verspreidend, de geest van 't onverwinlijk vaderland.

Het lukte mij, de „onderworpen” kolonie ongehinderd te doorreizen en na vier dagen kwam ik op het eind van Juni, te Pretoria.

Mijn eerste werk was, inlichtingen in te winnen omtrent De Wet, daar, hoewel onderweg een paar voorvallen hadden plaats gehad, hij ons vrij over de Vaal had laten gaan, en ons de eer niet aangedaan had, ons met bommen te bestoken of ons als gevangenen mee te nemen, zooals ik een klein beetje hoopte.

Maar de officieren, die ik ontmoette, richtten toch terstond tot mij de vraag: of ik De Wet had gezien.

„Neen, niets van hem, ik had u juist naar hem willen vragen.”

„En wij dachten, u zou er wel iets van weten.”

„Dus niemand weet omtrent hem het rechte?”

„Niemand.”

Ik doorzocht de stad en vond eindelijk een afgelegen huis, waar zich vier Franschen schuil hielden, die niet tijdig genoeg de stad hadden kunnen verlaten.

Laat ik hun namen noemen, want ze hebben zich als helden gedragen, zij heeten: De la Manche, Brissaud, Guittard en Guilbert.

De beide eersten maakten deel uit van het leger, dat op Kroonstad terugtrok. Zij waren te Thaba-Nchu, toen onder bevel van den Duitscher Lorenz, een der mooiste wapenfeiten van den oorlog plaats had.

Dertig mannen, waarvan 12 Fran-

leu. Moet elk dezer scholen de autorisatie aanvragen? of de congregatie voor allen te zamen? Nu reeds loopen nog duizenden kinderen zonder onderwijs op straat. Wilt gij die 60,000 voor een gedeelte daaraan toevoegen.

In zijn antwoord was de *premier* een en al lievigheid. De broeders van het christelijk onderwijs zijn erkend; alleen voor het openen van nieuwe huizen (novitiaten) behoeven ze autorisatie; voor scholen geldt de gewone wet op het onderwijs.

Waldeck noemde slechts een categorie, maar hoeveel nonnen wijden zich niet aan het onderwijs! Bijna elke parochie heeft eenige scholen. Het antwoord van den *premier* mag dus vriendelijk zijn, het is als gewoonlijk ontwijkend, een half antwoord geweest. En met dezen man kan men niet te voorzichtig wezen!

De vervolgingen in China.

Eenige maanden geleden schreef Henri Borel een geruchtmakend artikel in *De Gids* over die booze zendelingen in China, die door schuldige indringerij en politiek drijven zelf al die jammeren en die doodsellende over hun hoofd zouden hebben afgeroepen.

En men weet, hoe velen met rappe handen dezen Borel applaudiseerden en het aan de Christenen ten slotte in bedenking gaf, eerst de Christenen zelven in Europa te gaan bekeeren, en de rustige en vredelievende Chineezen intusschen met rust te laten.

En het staat nu zeker nog voor den geest, hoe in dat koor eindelijk ook een zeker gedeelte der Pers meezong en over de Chineezen ging spreken als over het „meest verdraagzame volk ter wereld."

„Vlegels" waren het, de engelsche officieren, die heiligschennis pleegden aan den tempel van Peking.

Sedert gingen van christelijke zijde, van Katholieken zoowel als Protestanten, herhaaldelijk stemmen op tegen deze valsche voorstellingen, die meer van godsdiensthaat dan van eerlijk onderzoek en accurate historiekennis getuigden.

Natuurlijk zonder resultaat.

De groote massa hield het met Borel en eenige bladen, die, monopolisten der verdraagzaamheid, ook zonder onderzoek en kennis van zaken immers wel het best kunnen beoordeelen, wie, al of niet, het „meest verdraagzame volk ter wereld" zal zijn.

Andermaal echter, en nu nog meer beslist, en zeker van onverdachte zijde werd ten opzichte van dit vraagstuk de toon der wetenschap vernomen.

In de gewone vergadering der letterkundige afdeeling van de Koninklijke Akademie van Wetenschappen werd door prof. J. J. M. de Groot, hoogleeraar in de faculteit der letteren en wijsbegeerte te Leiden, een redevoering gehouden over de *Godsdienstige onverdraagzaamheid van het Chineesche Staatsbestuur.*

De toon van dezen man der wetenschap is allerminst een weifelende.

Aanstonds voelt ge, dat ge hier daarenboven te doen hebt met iemand, die China, het chineesche bestuur en volkskarakter kent uit degelijk onderzoek en bronnenstudie.

Een kort maar veelzeggend verslag van deze rede moge hier volgen.

Spreker noemde het chineesche staatsbestuur *het meest vervolgenszieke ter wereld.* In de wetten treft men een aantal voorschriften aan betreffende vervolging van ketterijen, uitroeiing van Boeddhisme, enz. *De meening, dat in China godsdienstvrijheid zou te vinden zijn, berust dus op misverstand.* Naast het levensstelsel, aangegeven door de Tao, en dat dus bepaalt, hoe de mensch correct en rechtzinnig leeft, is er geen plaats voor eenig ander stelsel. Wijsbegeerte en staatsbestuur gaan in China samen. De oude boeken der wijzen regelen doen en laten niet alleen van den individu, maar ook van den staat en het staatsbestuur. In dit licht zijn *de aantijgingen, waaraan in den laatsten tijd de Christelijke zending in China blootgestaan heeft in de Europeesche pers, te beschouwen als wangedrochten van misverstand, laster en smaad.* De wijsgeerige literatuur der Chineezen, die ook de regeeringsdaden beheerscht, is doortrokken van een *fanatieken geest van verbittering tegen alles,* wat daarbuiten valt. Wat niet als behoorende tot de inzichten wordt gewaarmerkt, *is ten doode opgeschreven.*

De spreker ging na, hoe de chineesche regeering, die thans op haar troon waggelt, zich gedragen heeft ten aanzien van het chineesch grondbeginsel der absolute onverdraagzaamheid, en dit op grond der uitgevaardigde wetten, om tot de conclusie te komen, dat zij *de geweldigste ketterjaagster is, die ooit tusschen hemel en aarde bestaan heeft.* De chineesche godsdienstvrijheid is feitelijk een waanzinnig woeden tegen al wat zich als nieuw voordoet. Tegenover de wreedste straffen zijn belooningen gesteld op het verklikken van aanhangers van het nieuwe.

Dit toonde spreker uit verordeningen en publicaties aan.

En het lijdt geen twijfel of volgens de chineesche wetgeving valt *ook het Christendom* onder de ketterijen waartegen straffen bedreigd worden. Daarom moest ook in 1860 op grond van het tractaat met Frankrijk een uitzonderingswet afgekondigd worden ten gunste der katholieke Christenen. De vervolgingen der Christenen zijn steeds óf van geletterden en regeeringspersonen zelven uitgegaan, óf door het grauw begonnen, maar door hen aangevuurd en gesteund.

In deze korte samenvatting der rede, waarin wij eenige woorden cursief lieten zetten, hoort ge den weerklank van de katholieke historie, zooals deze sinds de tijden van den H. Franciscus Xaverius met bloed en tranen geschreven werd.

Dit alles behoefde daarom aan ons Katholieken niet meer gezegd.

Wij die weten, dat daar ginds het Satanisme en de meest wulpsche afgoderij oppermachtig ten troon zitten, behoeven uit den mond der wetenschap niet meer te vernemen, tot welk fatanisme en ketterjagerij de duivelendienst den mensch kan vervoeren.

Maar het doet toch goed tegenover de fantasieën van een Borel nu van onverdachte lippen te hooren, dat de aantijgingen, waaraan in den laatsten tijd de christelijke zending in China bloot gestaan heeft in de europeesche pers, eenvoudig te beschouwen zijn als wangedrochten van misverstand, laster en smaad.

Nieuwsberichten.

CURACAO.

Kerkelijke berichten.

Na een kortstondige ziekte overleed Maandagavond omstreeks elf uur in het St. Antonius-gesticht te Scharloo de Eerwaarde Zuster CÉLÉRINE, in de wereld Mejuffrouw CLORINDA GARCIA.

De Eerwaarde Zuster CÉLÉRINE werd den 13den Februari 1867 te Valencia in Venezuela geboren, ontving hare opleiding in het pensionaat Welgelegen te Curaçao, vertrok in het najaar van 1896 naar Nederland en trad te Roozendaal in de Congregatie der Eerwaarde Zusters Penitenten-Recollectinen van de Onbevlekte Ontvangenis; na het afleggen harer beloften den 8sten December 1898 keerde zij den 15den Februari 1899 naar Curaçao terug. Zij was werkzaam sinds haar aankomst in het St. Antonius-gesticht te Scharloo.

Door hare bescheidenheid en stille werkzaamheid en vooral door haar innemend karakter had Soeur CÉLÉRINE spoedig de harten veroverd van allen, die met haar in aanraking kwamen, zoodat haar onverwachte dood diepe droefheid teweegbracht onder hare medezusters en hare leerlingen. Het St. Antonius-gesticht verloor in haar een bekwame en tactvolle onderwijzeres, die op het gebied van onderwijs zich een verdienstelijke loopbaan zag toegewezen.

Groot was dan ook de belangstelling, die bij haar afsterven werd betoond. Aan hare begrafenis namen personen van alle standen en van alle gezindten deel en prachtige rouwkransen en bloemstukken, waaronder op de eerste plaats die van hare leerlingen, getuigden van de vereering, welke men voor Soeur CÉLÉRINE koesterde. ZHEG. de Gouverneur der kolonie werd vertegenwoordigd door zijn Adjudant den WelEdel Gestrengen Heer L. SCHUTTE, en ook vele harer landgenooten hier woonachtig bewezen haar de laatste eer.

Het stoffelijk overschot van Soeur CÉLÉRINE werd ter ruste gelegd op het H. Magdalena-kerkhof te Pietermaai in de schaduw van het Kruis, waar zij thans de opstanding verbeidt en het loon van haar Meester, dien zij steeds heeft gevolgd in algeheele onderwerping van haren wil.

Zij ruste in vrede!

Officieele berichten.

De Koloniale Raad hield Maandagavond eene zitting, waarin de volgende ontwerp-verordeningen behandeld en goedgekeurd werden:

eene tot wijziging van art. 1 van de verordening van 23—28 Februari 1899 op de heffing van eene belasting op het houden van rijtuigen en op de uitoefening van het bedrijf van stalhouder (P. B. 1899 No. 5);

eene tot vaststelling van het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten van Curaçao over het dienstjaar 1896, en

eene, houdende voorschriften op het slachten van vee en het verkoopen van vleesch op het eiland St. Martin N. G.

Het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten van Curaçao over het dienstjaar 1896 is vastgesteld als volgt:

De uitgaaf bedraagt: *f*706,972,75.
De ontvangst bedraagt: *f*507,363,35½

Het nadeelig slot der rekening bedraagt alzoo *f*199,609,39½, welk bedrag is overgeschreven uit het voorschot uit 's Rijks schatkist aan de koloniale geldmiddelen over het dienstjaar 1896, toegestaan bij de wet van 1898 [Staatsblad No. 186].

(*De Vrijmoedige.*)

Havennieuws.

Hr. Ms. *Zeeland* is Donderdagmorgen uit de haven vertrokken naar Trinidad tot het houden van schietoefeningen met torpedo's. Van Trinidad gaat deze oorlogsbodem naar Aruba. De *Zeeland* zal ongeveer vijf weken afwezig zijn om daarna in Juni van hier naar Nederland terug te keeren.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Botica Holandesa, Joseph Benson c|o American Consul, Rafael Lopez Baralt, Juan V. Canisz, C. L. de Nazeth, Leonora de Windt, E. S. A. de Lima, Cornelio Dehuenque, Wiwi Esquezido, Monsieur Ecker (Relojeria Suiza), Señor Ecker, Frederica Friese, Eduard L. Hoop c|o Lansberg en Daal, Johana Istacio, Adelaida Kapakopie & Co. para entregar & Salta Buro, E. R. Moianda, H. Maximo, M. J. Malarot, Juan Parallá, Lisandro Ma. Perez, R. O. H. Raven, Emilio Reinhard, Selicia Ruiz, W. Severijn, Jetje F. v. d. Vent c|o Julio F. v. d. Vent, I. Marceliano Velez.

---

schen en 18 Duitschers, hebben daar het engelsche leger een geheelen dag opgehouden, om bedekking te geven aan De Wet, die toen den bewonderenswaardigen terugtocht volvoerde die den grondslag legde tot zijn roem.

Die dertig mannen bezetten een hoog kopje, vanwaar zij een zoo levendig vuur onderhielden, dat het vijandelijk leger, denkend met een belangrijke macht te doen te hebben, een geheelen dag doorbracht met zich voor den aanval toe te rusten.

Tot den avond toe behield het dertigtal zijn positie. Een Franschman, Baudin, die ook reeds veldtochten op Madagascar en in Tonkin had meegemaakt, vond er den dood. De jonge Brissaud, zoon van den generaal van dien naam, nauwelijks twintig jaar oud, ontving een bomwonde, maar bleef, hoe hij, ook bloedde tot den avond doorgaan te vuren. Toen viel hij flauw en werd op de schouders der anderen weggedragen.

De Wet was intusschen in veiligheid gekomen en onze helden voegden zich weer bij hem.

Van hem nu vernam ik, dat de vrijstaatsche generaal een man was van dertig á veertig jaar, bruin van gelaatskleur, maar door een voortdurenden glimlach, jonger schijnend dan hij is.

Hij was boer in den Vrijstaat en bezat er een der vruchtbaarste stukken grond. In het begin van den oorlog was hij een onbekend veldkornet en weinigen kenden hem.

Bij Kimberley had hij een commando onder zich, maar hetzij dat zijn bekwaamheden zich nog niet hadden ontplooid, hetzij, dat zich geen gelegenheid voordeed ze te toonen, hij bleef onbekend.

Het gezag echter, dat hij op zijn manschappen uitoefende zijn persoonlijke moed, zijn optreden, dat hem tegelijk autoriteit en vertrouwen verschafte, waren oorzaak, dat na de rampen van Februari en Maart de vrijstaatsche burgers hem kozen tot generaal.

President Steyn trouwens, de edele held, had De Wet opgemerkt en vertrouwde hem volkomen.

De Wet leidde den terugtocht, zoo stoutmoedig en tegelijk zoo voorzichtig, dat hij daardoor in 't oog zijner volgelingen een waar veldheer werd.

Na de nederlagen bij Kroonstad, terwijl het transvaalsche leger op Johannesburg terugtrok, verdween De Wet.

Langen tijd wist men niet, waar hij was gebleven. Hij had het gevaarlijke, maar geniale denkbeeld opgevat, om zich in den Vrijstaat te verbergen, zich stil te houden; het engelsche leger te laten optrekken en plotseling de krijgsverrichtingen te beginnen, waardoor zijn naam onder die der schitterendste veldheeren moet worden genoemd.

Sinds dit oogenblik volg ik elken dag Christiaan de Wet met een hartstochtelijke nieuwsgierigheid. Zal ik al zijn schitterende heldenstukken verhalen? Er zou een heel boek voor noodig zijn.

Vol wilskracht en goedheid, in staat tot de meest doortastende maatregelen en ontvankelijk voor de edelmoedigste gevoelens van medelijden, nu eens ongenaakbaar, dan weer zachtmoedig, tegelijk iets op Caesar en iets op Cincinnatus gelijkend, waar toch heeft deze onbekende man, deze veehoeder, die geniale eigenschappen gevonden, waarmee de hoogste volksleiders in de historie schitteren?

Welke school volgde hij?

Wien stelde hij zich tot voorbeeld?

Hij heeft eenvoudig geloofd aan de bestemming van zijn volk, hij heeft in zich groot en sterk laten worden den geest van zijn vaderland, hij heeft de verachtelijkheid gehaat van het goud, waarom de oorlog is begonnen, en heeft ertegen durven optreden.

Hij heeft God gebeden en zich opgemaakt. En in de kracht van zijn geweten, in het voortdurend streven naar rechtvaardigheid heeft hij het gezag gevonden, om de zaken te beginnen en de wijsheid om ze tot een goed einde te brengen.

JEAN CARRÈRE.

Aangeteekende stukken:

Consul de Belgique, H. P. de Vries c|o Hellmund & Co.

Een brief geadresseerd aan: Michl. Pardo & Co., New York (Rebut).

Leger.

Bij koninklijk besluit is de duur van de reeds verlengde detacheering van den 1sten luit. der inf. L. SCHUTTE, bij de landmacht in West-Indië, andermaal verlengd, thans met elf maanden, en alzoo nader bepaald op vier jaren en elf maanden.

—Bij Kon. besluit is de majoor J. S. WERNAS, van het 2e reg. inf., met ingang van 1 April op zijn aanvrage op pensioen gesteld en het bedrag van het pensioen bepaald op ƒ2192 's jaars.

—Aan de bij het West-Ind. leger gedetacheerde kapt. der inf. J. A. A. LODEWIJKS is vergund bij het einde zijner detacheering den terugreis naar Nederland te verrichten over New-York.

Uitvoeringen.

Zoowel de muziekuitvoering van de kapel der *Zeeland* Vrijdagavond in het Wilhelmina-park als de tooneelvoorstelling met tableaux vivants door het matrozen-gezelschap *Excelsior* Zaterdagavond in het theater Naar zijn uitstekend geslaagd. Bij beide gelegenheden was een groote menigte getuige van het verdienstelijk spel der dilettanten.

De gele koorts.

De *Scientific American* van 30 Maart laatstleden bevat in hare kolommen het rapport over de gele koorts, uitgebracht door het Algemeen Amerikaansch geneeskundig Congres, dat in Habana gehouden werd van den 4den tot den 7den Februari ll.

Verkort luidt dat verslag als volgt: de gele koorts kan niet worden overgebracht door aanraking van den lijder of van diens kleederen of van andere zaken door hem gebruikt, al zouden zij zelfs doortrokken zijn met de uitwaseming van het lichaam. Dus is de ziekte niet aanstekelijk. Zij kan echter worden medegedeeld door inenting, wanneer namelijk een kleine hoeveelheid bloed van een gele koorts-lijder, hem ontnomen gedurende de twee eerste dagen der ziekte, in het lichaam van een gezond mensch wordt overgebracht. Als echter dit bloed den lijder wordt ontnomen na het langer aanhouden der ziekte dan twee dagen, of vóór de ziekte zich gedeclareerd heeft, dan volgt geen besmetting.

Nu wordt de gele koorts overgebracht door een zekere soort mug (de Culex fascinatus), die te voren, in de twee eerste dagen der ziekte, een gele koorts-lijder gestoken heeft. Het vergif der gele koorts heeft in dit insect 12 dagen noodig om zich te ontwikkelen. Daarom toonden zich bij gezonde personen door dergelijke besmette muggen gestoken vóór den twaalfden dag harer besmetting, geen enkel verschijnsel der ziekte, terwijl allen, gestoken na den twaalfden dag, zonder onderscheid door de gele koorts werden aangetast binnen een tijdsverloop (dat der incubatie) afwisselend tusschen 46 uren en 6 dagen. Alzoo ontsmetting van huizen of voorwerpen behoord hebbende aan gele koorts-lijders, berooking van brieven of quarantaine zou onnoodig zijn, als de genoemde mug kon vernietigd worden.

Reeds in het jaar 1812 werd het nietbesmettelijk karakter der gele koorts verdedigd door dr. Colomar, in zijn rapport over de gele koorts-epidemie van Spanje in 1811.

Er zijn echter nog eenige eigenaardigheden in de verbreiding der gevreesde ziekte, die tot nu toe niet duidelijk verklaard kunnen worden, als men volhoudt, dat alleen het genoemde insect de overbrenger is van het vergif. Wel kan men uitleggen, waarom men, bij die theorie blijvend goed succes heeft in het bestrijden der gele koorts door het bevorderen der zindelijkheid en een goede rioleering, en waarom de ziekte onvoorwaardelijk ophoudt als de temperatuur onder 70° F. daalt. Het is toch bekend, dat deze mug niet kan leven in zindelijke, gezonde plaatsen of in een koele temperatuur.

Hoe echter te verklaren, dat het koorts-vergif kan worden overgebracht op afstanden over land of over zee veel te groot om door het insect te kunnen worden afgelegd? Wellicht bevatten reeds de eieren van het besmette insect (want alleen het vrouwtje dezer muggesoort zuigt het bloed) het koortsvergif in latenten vorm en wordt dit een werkend vergif in het volkomen ontwikkeld insect. En is dit zoo, welke zijn dan de gunstigste omstandigheden van temperatuur, klimaat en omgeving voor hunne ontwikkeling? Eindelijk moet men nog weten, welke de meest practische en krachtigste manier is, om het insect of de eieren en larven er van te vernietigen. Zijn die vragen beantwoord, dan zijn wij bij machte plaatsen zelfs, die nu brandpunten van gele koorts zijn, in gezonde streken te veranderen.

Ingezonden Mededeelingen.

EMULSION DE SCOTT.

LA MEJOR RECOMENDACION. Las siguientes palabras han brotado de la pluma del Dr. S. Vaamonde Blesbois, distinguidisimo facultativo de Caracas:

"La mejor recomendación que puedo hacer de la Emulsión de Scott que no la necesita, por cierto—es decir que dicho preparado se está consumiendo en mi propia familia.

La Semana Cristiana Ilustrada.

Recomendamos á nuestros lectores esta importante y hermosa publicación que contiene en cada número las vidas de los santos de la semana ilustradas con magnificos grabados. En cada hogar cristiano debe leerse esta revista.

Precio de suscripción por un año 8 fr. 50 (ó 10 pesetas). Dirigirse á los señores Popelin Hnos., 3 rue Séguier, Paris.

El pago de la suscripción puede verificarse también con 180 estampillas usadas de Curaçao por el término de un año.

NEDERLAND.

De *Standaard* constateert een gedeeltelijke inzinking van politieke kracht bij het Kabinet, die hij alleen verklaart uit gemis aan beginselen, wat weer gevolg is van den overgangstoestand, waarin wij verkeeren.

De meerderheid, die het Kabinet in de Kamer bezat, zou groot genoeg zijn geweest, indien ze homogeen was geweest, maar dat juist was ze niet. De overwinning in '97 was behaald door een combinatie van vier politieke groepen: 1°. de liberalen, 2°. de geavanceerden, 3°. de sociaal-democraten, en 4°. de christelijk-historischen.

Zag reeds dat er met het oog op de toekomst dreigend genoeg uit, toch ware door die combinatie nog kracht te ontwikkelen geweest, zoo men vóór of na de stembus het eens had kunnen worden over een vast program, waarbij elke groep iets won, en elke groep, naar vast accoord, een offer had gebracht. Doch ook zulk een program ontbrak. Gevolg daarvan was, dat het Kabinet zijn eenigen weg moest zoeken, en al spoedig elk verband met drie der vier groepen kwijt raakte.

Als zoodanig noemt het blad de sociaal-democraten, den christelijk-historischen eenling en de geavanceerden.

Er is dan ook geen kwestie van, of, had tegenover dit Kabinet een combinatie van ambitieuzen gestaan, zoo ware reeds voorlang van de gelegenheid gebruik gemaakt, om het te doen vallen; en niets zou het gered hebben.

Zoo haalde het Kabinet dan zijn vierde jaar, maar met een groot vraagteeken voor Juni. Immers de vraag is niet te onderdrukken, of het verzet tegen de anti-revolutionnaire en roomsche partijen, waar men naar den stand van het oogenblik de vrijantirevolutionnairen bij mag rekenen, er nogmaals in slagen zal bij eventueele herstemming de christelijk-historischen en de sociaal-democraten te bewegen de lijdenshistorie van '97 nogmaals op te voeren.

Bij dezen stand van zaken is de anti-revolutionnaire partij weg — volgens den *Standaard* — zoo ze zich den weg der ambitie laat opdringen.

Voor de ambitieuzen staat, dit erkennen we volgaarne, de kans ditmaal schoon. Op een nederlaag van wie tot dusver op de brug stonden, bestaat uitzicht. Maar onvergeeflijk kortzichtig zou het zijn, niet allereerst uit hetgeen aan de libralen na hun overwinning in '97 is overkomen, de les te trekken van hetgeen ons zou te wachten staan, zoo we in hun voetspoor succes poogden te bejagen. Beleid gebiedt niet enkel te vragen: Hoe zult ge staan in September 1901? maar meer nog: Hoe zult ge staan in 1905? Het "wie dan leeft, die dan zorgt" is de blindheid van het op zien komen spelen, waarmee men in den regel van een slechte markt thuis komt. Uit dien hoofde is er alle oorzaak, om alle onbesuisdheid van ons te zetten, ons helder rekenschap van den toestand te geven, en wel te onderzoeken, waarin de zenuw onzer kracht ligt; in de beginselen of in het succès. Iets waarbij vooral niet mag vergeten worden, dat in één opzicht onze positie stellig nog ongunstiger zou kunnen zijn, dan die der Liberalen in '97. Zij hadden aan de staatsuniversiteiten hun mannen gekweekt, en dezen in allerlei landsbetrekkingen voor staatsgeld geoefend.

Onzer is dit voordeel niet.

BUITENLAND

Frankrijk.—Bij de behandeling van artikel 18 der Wet op de Vereenigingen, betreffende den termijn van zes maanden, aan de Congregaties verleend ten einde zich te regelen naar de bepalingen dezer Judas-wet, stelde de heftige socialistische kerk—en kloosterstormer Zévaes, voor, al de goederen der kloosterorden eenvoudig in beslag te nemen en die te besteden tot stichting van een pensioenfonds voor invalide arbeiders. Dit voorstel—een door de socialistische partij in de fransche Kamer reeds sinds lang bereden stokpaardje—werd door Trouillot, den rapporteur der commissie van onderzoek, onaannemelijk verklaard. Hij noemde Zévaes' amendement een logisch uitvloeisel van diens verworpen voorstel om alle Congregaties op te heffen, en dat dus evenals dat voorstel door de commissie moest worden afgewezen.

„Paap, die ge zijt!" calotin, riep ironisch de anti-semiet Lasies onder gelach op verschillende banken Trouillot toe. Het was dan ook merkwaardig, uit den mond van den woesten Jezuïetenhater opnieuw verzet te hooren aanteekenen tegen een maatregel die gelijk zoude zijn aan een charge met de blanke sabel, door de zwarte huzaren van het anti-clericalisme uitgevoerd onder het glorierijke leger van Frankrijk's kloosterlingen. Maar de bedoeling was duidelijk. Allerminst de vrees om de kloosterorden volkomen te vernietigen en haar geheel uit te plunderen, maar enkel de tegenzin om door een al te brutalen aanslag op den persoonlijken eigendom ten aanschouwe van het publiek in de kaart te spelen der socialisten, die het „le propriété c'est le vol" verkondigen, weerhield Trouillot *cum suis* met de voorstellen van Zévaes mede te gaan. Alle kloostergoederen eenvoudig confisqueeren, dit zou—zegt de *Figaro*—de gemoederen van alle bezitters hebben verontrust; „dit zou een revolutionnair spel zijn geweest, waardoor de eigendommen, behoorende aan een bepaalde maatschappelijke klasse op geheel willekeurige wijze werden toegewezen aan een andere klasse." Hierdoor zouden de welgezetene en rijke lieden onder de anticlericalen een al te gevaarlijk precedent hebben gesteld 'twelk zich in zijn gevolgen noodzakelijkerwijze ook gewroken had op hen-zelven.

Vandaar, dat Waldeck het noodig achtte een nieuwe redactie te ontwerpen voor de bepalingen der Judas-wet, welke de financieele zijde van het vraagstuk betreffen. Krachtens deze door de commisie aangenomen bepalingen zullen de bezittingen der Congregaties ofwel worden gerestitueerd aan de afzonderlijke leden—naar gelang dezen het hunne tot de vorming of de vermeerdering dezer bezittingen hebben bijgedragen—ofwel aan de schenkers, hun erfgenamen of rechthebbenden worden teruggegeven.

Wat na verloop van een jaar sinds het in werking treden dezer bepaling nog overblijft, zal worden gebruikt ter ondersteuning der door de Congregaties verpleegden voor wie geen afzonderlijke instellingen bestaan, en van die leden welke over geen persoonlijke inkomsten kunnen beschikken, terwijl het na aftrek van al deze uitgaven resteerende actief, zal gestort worden in de consignatiekas om in een later te ontwerpen wet nadere bestemming te ontvangen. De om-

standigheid, dat het Waldeck gelukte door deze regeering der financiëele quaestie — door dit wèloverlegd roofplan — een compromis tot stand te brengen tusschen de radicalen en en lihksrepublikeinen, levert een nieuw bewijs voor de sluwe, perfiede taktiek der Regeering, die zonder op dit punt rechtstreeksche concessies te doen aan de socialisten, haar doel schijnt te zullen bereiken.

Engeland. — De verklaringen van Chamberlain betreffende de oorzaak van het mislukken der vredes-onderderhandelingen wedijveren in onduidelijkheid en onbetrouwbaarheid met de oorlogstelegrammen van generaal Kitchener. De minister beweerde in het Lagerhuis, dat Botha's voornaamste bezwaar gericht was tegen de benoeming van sir Alfred Milner tot gouverneur-generaal der beide Republieken. Niet dus tegen Kitchener's weigering om de quaestie der algeheele onafhankelijkheid te bespreken en evenmin tegen die van Chamberlain om ook de kaapsche "rebellen" in de amnestie te doen deelen, maar alleen tegen den gehaten persoon van Alfred Milner, den man die in vereeniging met Chamberlain ook de conferentie van Bloemfontein deed mislukken. Doch de minister verklaarde tevens te gelooven, dat dit bezwaar in werkelijkheid op Botha's houding tegenover de vredes-voorwaarden niet van eenigen invloed was geweest, m. a. w., dat de Boerengeneraal door Milner's benoeming als een beletsel voor den vrede voor te stellen, eigenlijk maar comedie had gespeeld. In elk geval — zei Chamberlain — blijft sir Alfred in zijn qualiteit gehandhaafd en zal het krachtigste middel om voor de toekomst in Zuid-Afrika een goede verstandhouding te verzekeren tusschen beide rassen en voor Engeland een eervollen en duurzamen vrede te verkrijgen, zijn: den Boeren geen enkel voorwendsel aan de hand te doen waardoor zij twijfel zouden gaan koesteren aan Engeland's vastberadenheid en moed.

Vastberadenheid en moed heeft Engeland noodig in hooge mate, voorzeker — want de berichten van het oorlogsterrein luiden ongunstig en het gelukt den censor met al zijn behendigheid niet recht te praten wat krom is. De twee telegrammen uit Bloemfontein en Pretoria aan de *Times* verzonden, hebben te Londen — — vooral in handelskringen — een pessimistischen indruk teweeg gebracht. "De Boeren", zegt de correspondent van het City-blad in laatstgenoemde stad, „zullen zich nimmer wagen aan een grooten slag. Vastbesloten als zij zijn om zich niet over te geven, zullen zij blijven voortgaan met zich voor onze troepen terug te trekken, hun voortreffelijke terreinkennis benuttigen om onze voorhoeden in hinderlagen te lokken en aanvallen te doen op de zwakke punten van de duizenden mijlen lange spoorlijnen. Er zijn kolonnes geweest, die op marsch twintig dagen achtereen blootgesteld waren aan des vijands vuur, zonder den vijand zelven ook maar één enkele maal te zien......Hoezeer zulk een campagne officieren en manschappen afmat, is niet te beschrijven. Vandaar, dat men met het oog op den vermoedelijken duur ervan, aanstonds de noodige maatregelen moet nemen, ten einde de uitgeputte troepen te vervangen en nieuwe contingenten uit te zenden. Indien de autoriteiten dit vergeten en dienovereenkomstig geen maatregelen nemen kan de oorlog nog jaren duren." De londensche correspondent van de *Figaro* wijst op de merkwaardige omstandigheid, dat, daar alle telegrammen onderworpen zijn aan de censuur deze berichten een onmiskenbaar officieel karakter dragen. „Met zekerheid kan ik mededeelen," zegt hij verder, „dat lord Kitchener niet heeft onderhandeld om tijd te winnen, maar alleen wijl zijn troepen zeer uitgeput zijn en hij zich rekenschap geeft van de enorme moeilijkheden der taak, hem door Roberts overgedragen."

Aan moed en vastberadenheid — de heer Chamberlain merkte het zeer nist op — heeft Engeland dus behoefte op de allereerste plaats. Maar daarmede is lord Kitchener nog niet geholpen!

Transvaal. — Het agentschap Reuter seinde vóór de weigering om te onderhandelen door Botha, betreffende de door Engeland gestelde vredesvoorwaarden uit Pietermaritzburg aan de buitenlandsche bladen het volgende merkwaardige uittreksel uit een brief van „een der meest bekende mannen in Transvaal":

„Buller werd bij Lijdenburg gevangen genomen en op parool vrijgelaten. Generaal French werd in Mei van het vorig jaar aan de Krokodilrivier gevangen genomen en op parool vrijgelaten. Hij werd 10 of twaalf dagen geleden te Amsterdam opnieuw gevangen genomen, en nu onderhandelt Botha op zijn eigen voorwaarden: *pardon* voor alle rebellen of de kogel voor Generaal French en zijn mannen. Wat ik u vertel is zeker; ik ben er van overtuigd. Ik weet ook, dat de Boeren nooit den strijd zullen opgeven, tenzij aan alle rebellen kwijtschelding wordt verzekerd. Als deze voorwaarde morgen wordt toegestaan, is de oorlog uit. De Engelschen moesten maar toegeven, want het zwaarste werk wacht hen nog in Zoutpansberg." De correspondent seinde er bij, dat de schrijver is „een man van karakter, geestkracht en verlicht verstand," maar noemt zijn naam niet. — Wel wat fantastisch komt ons dit verbaal voor; maar of French wel zoo geheel meester is van zijne bewegingen, als de op zijn naam gepubliceerde lijsten van door hem gevonden of in beslag genomen voorwerpen zouden doen vermoeden, valt te betwijfelen. Wegens de regens — dus verluidt het — zijn de wegen tusschen Utrecht en Paulpietersburg, waar Generaal French is, onbegaanbaar. De transportdienst stuit op ontzaglijke moeilijkheden en de convooien moeten nu over Dundee en Vrijheid. —

Het zal nu spoedig moeten blijken, of wat de Boeren zoo krachtig maakt, inderdaad is het gevangen nemen van Generaal French onder de verzwarende omstandigheid van vroegere paroolbreuk. Maar dat behoeft nog niet eens het geval te zijn om de kracht en de eenstemmigheid te verklaren, waarmede nu weder de Boeren van zich hebben afgesproken. Zij hebben niets meer te verliezen dan de onafhankelijkheid. En die althans willen zij behouden.

— Te Brussel arriveerde een Boer, Deplessis, van St. Helena ontvlucht. Hij vertelde aan een redacteur van de *Petit Bleu* dat hij veertien maanden meegevochten had in het commando van Viljoen en tweemaal gewond was, bij de Tugela en bij Spionskop. In Januari van dit jaar werd hij met 4 fransche vrijwilligers gevangen genomen bij Heidelberg en naar St. Helena gevoerd. Eenige dagen na hun aankomst mochten zij, onder bewaking van twee engelsche soldaten een luchtje gaan scheppen. Juist lag bij de kust een fransch schip *le Moscoff* voor anker. De matrozen van dat schip hoorden de gevangenen fransch spreken en verzochten den bewakers met hen te mogen praten wat dezen voor een paar flesschen rhum toestonden. De Engelschen vonden de rhum zoo lekker, dat zij weldra stomdronken op het strand lagen; de fransche matrozen zorgden nu voor matrozenkleeren en zoo ontsnapten de gevangenen, na nog van de dronken engelsche soldaten de wapenen te hebben afgenomen.

Deplessis vertelde dat, toen hij St. Helena verliet, generaal Cronjé ernstig ziek was en in levensgevaar verkeerde. De voeding van de gevangenen was zeer slecht.

Toen Deplessis naar St. Helena werd gevoerd vernam hij, dat de Boeren alle matrozen van de kanonneerboot, die bij Simonstown geland waren, hadden gedood en 4 kanonnen veroverd. (Dit zou dan een verklaring wezen, hoe deze boot hare kanonnen verloor en waarom later eenige officieren van het vaartuig ontslag kregen.)

Deplessis verhaalde voorts, dat de Boeren alleen dan hun gevangenen loslaten, indien deze zweren de wapenen niet meer tegen hen op te nemen. Om hen te noodzaken dezen eed te houden worden ze door de Boeren op hun gezicht getatoueerd, en als een der dus gemerkten weer wordt gevangen genomen, wordt hij gefusilleerd. Volgens Deplessis zullen de Boeren den strijd nooit opgeven en ten slotte overwinnen.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der "Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAZAO.

1901.	Philad.	Marcb.	Caracas	Hildur	Philad.	Marcb.
Vertrekt van NEW-YORK............	April 6	April 13	April 20	April 27	Mei 4	Mei 11
Komt aan te SAN JUAN............	11		25		9	
Vertrekt van „	12		26		10	
Komt aan te LA GUAIRA............	15	20	28		12	18
Vertrekt van „	17	21	Mei 1		15	19
Komt aan te PTO. CABELLO............	18		2		16	
Vertrekt van „	19		3		17	
Komt aan te CURAZAO............	20	22	4	Mei 6	19	20
Vertrekt van „	20	29	4	13	18	27
Doet LA GUAIRA aan............	21		5		19	
„ PONCE „	23		7		21	
„ SAN JUAN „	24		8		22	
Komt aan te NEW-YORK............	29	Mei 6	13	21	27	Juni 3

Dienst tusschen La Guaira, Maracaibo en Curazao.

	Merida	Marcb.	Merida	Hildur	Merida	Marcb
Vertrekt van LA GUAIRA............		April 21	April 28		Mei 12	Mei 19
Komt aan te CURAZAO		22	29		13	20
Vertrekt van „	April 14	22	29	Mei 6	13	20
Komt aan te MARACAIBO............	15	23	30	6	14	21
Vertrekt van „	18	28	Mei 2	12	16	26
Komt aan te CURAZAO............	19	29	3	13	17	27